

Indholdsfortegnelse

Tur 1	I det åbne land ved Herskind	6
Tur 2	Den fredede Jeksendal	7
Tur 3	Rundt på Sletten ved Julsø	8
Tur 4	Skanderborg – købstad med historie	9
Tur 5	Vestermølle i Skanderborg	10
Tur 6	Idyl på Bjørnebjerg	11
Tur 7	Pilbrodalen og Ørnekol	12
Tur 8	Illerup – den hellige dal	13
Tur 9	Dørup Skov og Møgelkol	15
Tur 10	Øm Kloster og Dalgaard fredningen	16
Tur 11	Alling Vest Fredningen	17
Tur 12	I skovens dybe stille ro	18

Symboler

	Turistbureau		BestigBjerger.dk
	Turistinformation		Jernbane
	Madpakkehus		Togstation
	Parkering – udvalgte		Campingplads
	Badestrand		Vandrehjem
	Seværdighed og museer		Motorvej
	Natureseværdighed		Asfaltvej
	Kirke		Skovvej/markvej (grusbelægning)
	Fugletårn		Afmærket vandrerute
	Spor i landskabet		Aktuel vandrerute
	Rutebåd		

Udsigten fra Himmelbjerget

TUR 1 / det åbne land ved Herskind – 4,0 km

Afmærkning: Gule trekkanter på pæle.

Stierne kan være fugtige. Husk gummistøvler i våde perioder.

Start turen ved levefællesskabet Hertha, som er baseret på, at almindelige mennesker vælger at bo i et tæt og givende naboskab med voksne udviklingshæmmede mennesker. Nyd stemningen og synet af husene, der så vidt muligt er bygget af økologiske materialer. Levefællesskabet driver et biodynamisk gartneri/landbrug med malkekøer. Ved sporets start er der en gul folderkasse.

Følg afmærkningen ned til søen – en tidligere mergelgrav – og fang gulspurven eller guldsmeden i kikkerten. Gå ikke ned ad skrænterne, da de kan være glatte, og søen er dyb. Fremme ved landevejen kan I lave en afstikker ned til Lyngbygård Å.

Følg nu landevejen indtil den gule afmærkning viser jer ind på sporet, der går i skellet

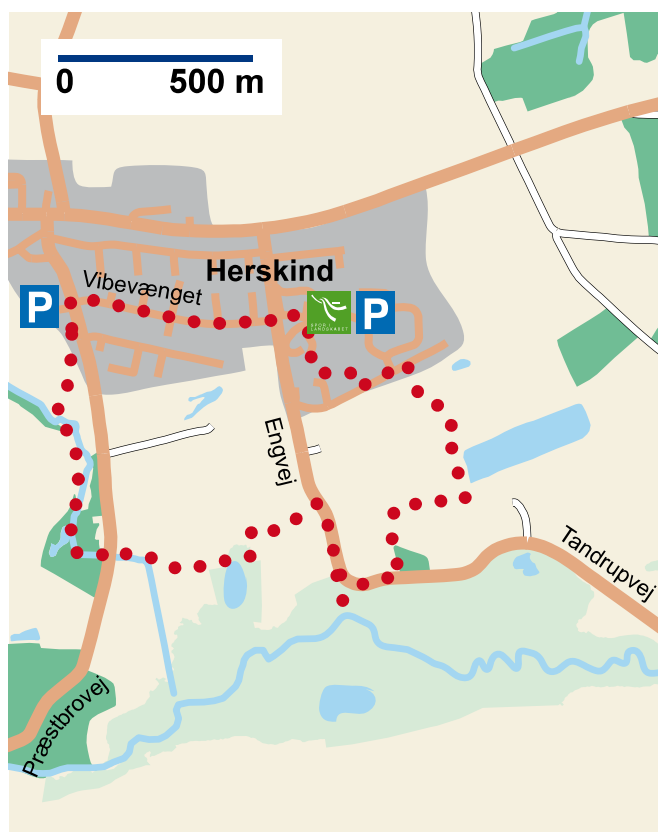
Lyngbygaard's Adal

Levefællesskabet Hertha

mellem markerne. Kryds landevejen til Skovby og fortsæt ind langs den fritlagte Herskind Bæk, der er gydevand for laks og ørred. Nyd slugten, som er et typisk græsningsoverdrev og husk, at hunden ikke må komme med ind, hvis der går kreaturer.

Sporets sidste del går gennem de nye villa-kvarterer i den sydlige del af Herskind By.

TUR 2 Den fredede Jeksendal – 3,5 km

Afmærkning: Lave træpæle med hvidt symbol.

Stierne kan være primitive. Husk gummi-støvler i våde perioder.

Fra P-pladsen ved Kildedalen går denne dejlige og fredfyldte tur ad skovveje og skovstier mod nord langs Jeksen Bæk. Nyd den smukt afgræssede ådal og den kuperede skov. Lad fantasien føre dig frem til eleverpiger, skovtrolde og mosekoner.

I Jeksendalen findes både å, eng, skov og dyrket jord. Dette alsidige landskab er et

godt levested for vildtlevende pattedyr og fugle. Isfugl og vandstær ses langs åen hele vinteren, og mange sommerfugle og billearter er knyttet til dalens fugtige, blomsterrige enge.

Turen kan kombineres med en tur fra Pinds Mølle (se kortet) eller man kan gå en rundtur med udgangspunkt fra Adslev By og så selv tilrettelægge turforløbet ved at kombinere stierne.

Kildedalen ved Jeksen

TUR 3 Rundt på Sletten ved Julsø – 2,3 km

Afmærkning: Gule afmærkninger på pæle.

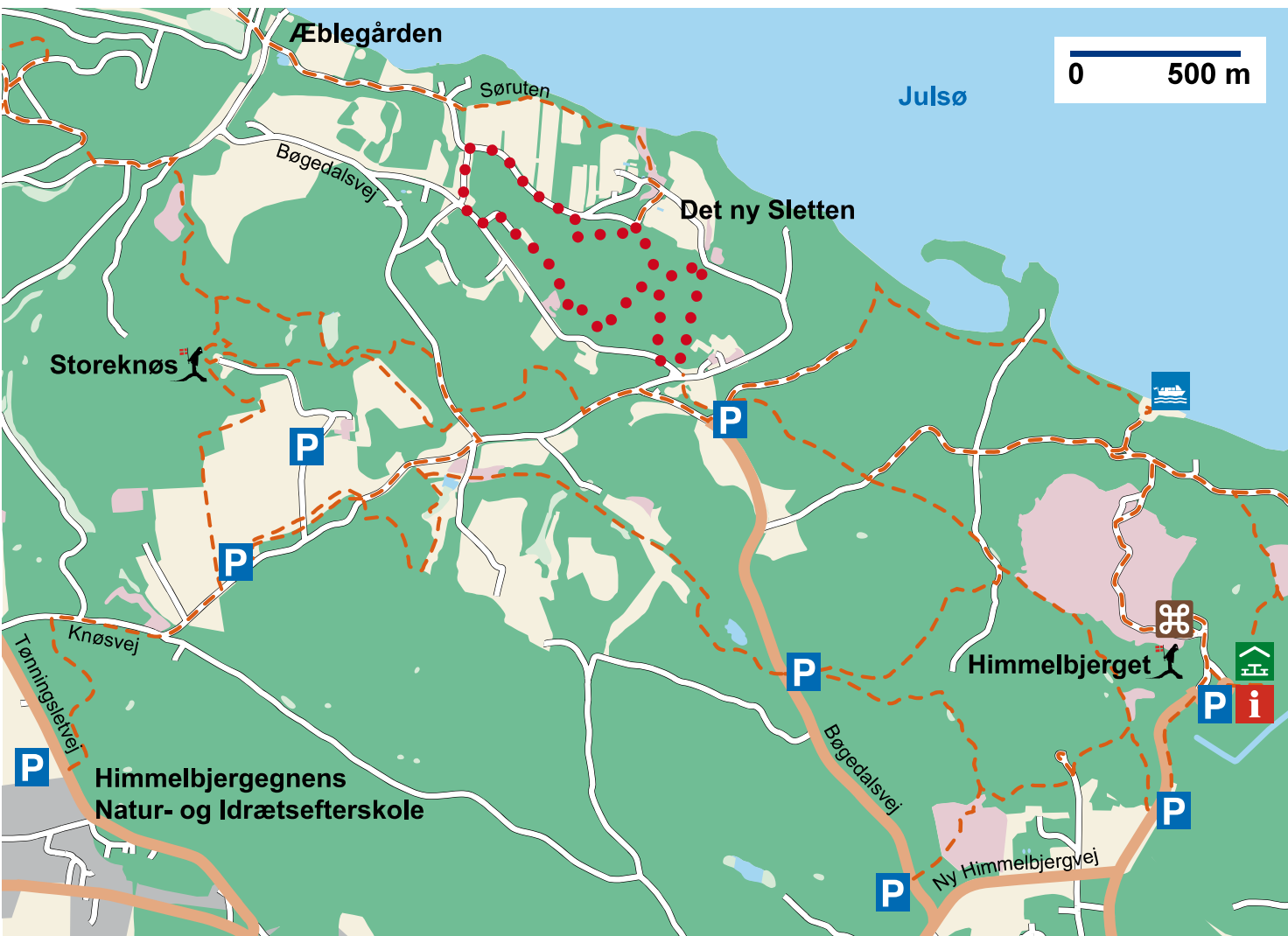
På Sletten

Friluftscenter Sletten ejes af Frivilligt Drenge- og Pigeforbund, FDF, og det smukke område indbyder til traveture året rundt.

Start f.eks. med turen "Sletten Rundt", som blandt andet fører dig til den sjove hængekøjkreds og til Naturbasen om træsorter, der byder på både leg og læring.

"Søruten" bringer dig helt ned til bredden af Julsø, og den kan fint kombineres med "Sletten Rundt".

Kombiner i det hele taget de mange afmærkede ruter, og tilbring en hel dag på den gæstfrie Sletten – få evt. en specialbrochure på en af turistinformationerne.

TUR 4 Skanderborg – købstad med historie – 7,3 km

Afmærkning: Ingen, men dele af turen i Dyrehaven er afmærket, da forskellige ruter kombineres.

Frederik 2. opførte Skanderborg Slot i perioden 1563-1570. Og han opholdt sig ofte på slottet. Det var også hans fortjeneste, at Skanderborg By blev købstad i 1583. Slottet blev nedrevet i 1767, men den smukt indrettede slotskirke står tilbage som sognekirke.

Historier om mindesmærkerne langs turen er opsat på informationstavler:

1. Niels Ebbesen
2. Frederik 2.
3. Dagmars Dreng
4. Våren
5. Poul Langballe
6. Kindlers mindestøtte

Kig inden for på Skanderborg Museum og Frihedsmuseet!

Dagmars Dreng

Tur 5 Vestermølle i Skanderborg – 4,4 km

Afmærkning: Gule trekkanter og prikker på pæle. Sorte pæle på kommunale arealer og brune pæle på private

Denne tur er et såkaldt "Spor i landskabet", som er etableret gennem frivillige aftaler med lodsejerne. Vis hensyn til kreaturer, afgrøder og vildt og husk at have hunden i snor.

Følg sporet forbi den gamle Mølledam, videre langs Sønderbækken med gydepladser til laks og ørred, ned ad Skårup Kirkevej og tilbage langs marker og gennem skov. Nyd stemningen, det afvekslende landskab og de smukt restaurerede bygninger på Vestermølle.

Ved sporets start er der en gul folderkasse, hvor I kan tage en specialfolder om sporet. Folderen kan også downloades fra spor.dk eller hentes på en af turistinformationerne.

Ved Vestermølle

TUR 6 Idyl på Bjørnebjerge – 4,0 km

Bjørnebjerge

Afmærkning: Ingen. Følg kortet og læs herunder. Ved bjergbestigning: Find BB-ikonet

Gå ud på en tur, hvor du er dus med himlens fugle og finder en lærkerede – måske lige der, hvor vejen slår en bugt. Det er dansk, og det er dejligt. Små landbrug veksler med bindingsværkshuse og skovenge, og på højderyggen er der en formidabel udsigt. Oven i købet kan du score højdemeter og kalde dig bjergbestiger, hvis du finder koden ved foden og på toppen af Bjørnebjerge. Læs mere om det på bestigbjerge.dk, før du sætter af sted.

Turen starter ved kirkens parkeringsplads. Herfra går du til højre ad Vesterbro og lidt længere fremme til venstre ad Stjær Bakker.

TUR 7 Pilbrodalen og Ørnekol – 4,3 km

Ørnekol

Afmærkning: Ingen. Ved bestigning af Ørnekol: Find BB-ikonet ved turens begyndelse ved parkeringspladsen Bakkely.

Her er en vandretur, der kombinerer en idyllisk dal med en fin "bjergtop". Oveni det hele får du et landskab med både åbne græsningsarealer, søer, sumpe, bække og kildevæld.

Går du stille til værks, får du måske lejlighed til at hilse på den lille, fine men undseelige agerhøne.

Pilbrodalen ligger i et istidslandskab og er mellem 25 og 50 meter dyb. Den slynger sig i landskabet over en strækning på 4-5 kilometer og udmunder umiddelbart øst for Stilling.

Ørnekol, sognets eneste gravhøj, ligger på privat område, og undertiden græsser der kvier på stedet. Du må gerne gå ind gennem lågen og op på toppen. Topkoden er dog ikke gemt helt oppe på toppen, og du finder den måske lettest på vejen tilbage!

TUR 8 Illerup – den hellige dal – 4,7 km

Afmærkning: Stien er afmærket med røde symboler på pæle. Vandtæt fodtøj anbefales.

Denne flotte travetur begynder enten ved P-pladsen ved Foerlev Møllevej eller på motorvejsrastepladsen Fuglsang Vest.

Mosekonens bryg har lagt sig som en blød sommerdyne over dalen. Men morgens fred varer kort. Ru menneskestemmer og angste hestes brøl giver ekko på skrænterne. Og snart er mosen skueplads for en ofring. Den sejrende høvding hæver sit sværd...

Offermosen

Har man blot en lille smule fantasi, som man kan lægge oveni formidlingstavlerne i Illerup Ådal, er det nemt at forestille sig de scener, der har udfoldet sig i den nu så fredfyldte dal, dengang jernalderfolket ofrede våben her. Mere end 15.000 genstande har arkæologerne hentet frem fra mosens dyb, og størstedelen af området er slet ikke udgravet endnu ...

Mange, der har vandret i bjergområder, har sikkert studeret de gigantiske tinder og med ærefrygt dagdrømt om at stå deroppe – bjergtaget af den storblå udsigt.

Hvis du har mod på at opleve den tynde luft og se ned i de svimlende dybder, men samtidig har et ønske om at være rolig og fattet, så er bjergbestigning i det smilende Søhøjland nok lige noget for dig.

Tjek bestigbjerge.dk inden du drager hjemmefra og print beskrivelsen af det bjerg, du vil bestige. Der er femten at vælge imellem.

Fidusen består i, at du skal finde to koder – en ved det beskrevne startsted og en på bjergtoppen. Koderne er 3-cifrede tal, som du finder på grønne skilte med projektets logo. Når du har fundet koderne, skriver du dem ned, så du husker at få dem med hjem. Lad være med at afsløre koderne for andre, for så går legen nemlig lidt i stykker!

Har du GPS, er det nok lidt lettere at finde koderne ved hjælp af de koordinater, som du finder på bjergbeskrivelsen.

Når du er hjemme igen efter første bestigning med de to 3-cifrede koder i behold, kan du oprette dig som bjergbestiger. Hjem-

mesiden holder derpå styr på dine resultater, når du efterfølgende bestiger den ene top efter den anden. Du skal blot benytte et bjergbestiger-navn og indtaste din e-mail-adresse. Nyhed: Nu findes bestigbjerge.dk også som mobil hjemmeside.

Geocaching – skattejagt for alle

Geocaching er en sport for hele familien, hvor man ved hjælp af en GPS-modtager kan finde ”skatte” over hele verden. Alene i Danmark er der lige nu gemt flere end 13.000 skatte – og mange af dem ligger i Søhøjlandet.

Turen starter foran computeren, hvor man på geocaching.dk finder koordinaterne, som man taster ind i GPSen. Der finder man også en beskrivelse af stedet og et hint til, hvor man finder ”skattekisten” (cachebeholderen).

Skattekisten er typisk en 0,5-2 liters boks, enten en genbrugt dåse/boks fra yoghurt, is eller lignende, en tupperwareboks eller en ammunitionskasse fra et militært overskudslager. Man medbringer nogen små ting til at bytte med. ALTSÅ: Man tager en ting og lægger en ny ting i de kasser, man finder.

Nyd udsigten

TUR 9 Dørup Skov og Møgelkol – 6,0 km

Afmærkning: På denne tur møder man forskellige afmærkninger. Både skårne træskilte, lave pæle med gul spids og grønne metalskilte med hvid skrift.

Start f.eks. turen i Voerladegård, hvor ladegården til Voer Kloster lå i middelalderen. Også Voerladegård Kirke hørte dengang under klostret. Følg kortet og skiltene gennem Dørup Skov til Møgelkol, hvorfra der er en prægtig udsigt over Mossø – landets tredjestørste sø - med kig helt til Gl. Rye og Alken.

Dørup Skov er meget afvekslende med nåleskov, bøgeskov og hedeflader med blåbær.

Turen kan også starte ved den gamle hestestald i Dørup, hvor der er madpakkehus og en fin udstilling om gamle dages fiskeri i Mossø.

På turistinformationen i Ry, Skanderborg eller Galten kan du få en folder med flere turforslag i området omkring Mossø.

Møgelkol

TUR 10 Øm Kloster og Dalgaard fredningen – 6,5 km

Afmærkning: Hvide pletter på et sort piktogram. På Odderholm er der ikke mærket så grundigt, men følg blot den tydelige sti.

Start turen ved Øm Kloster Museums P-plads og gå langs Mossø på nordsiden. Brug fantasien og forestil jer, hvordan her så ud, da munkene i 1100-tallet kom vandrende og valgte at grundlægge deres imponerende kloster her. Få også gerne en folder om Øm Kloster og klosterregiet på en af turistinformationerne og kig evt. ind på klostermuseet.

Undervejs på turen passerer du Ømborgen, som er et lejrcenter ejet af Den katolske Kirke i Danmark. Du har mulighed for at tage en afstikker ud til Fugletårnet ved Lindholm Hoved, hvorfra du kan iagttage Mossøs rige fugleliv: hættemåger fra kolonien i fuglereservatet

Øm Kloster Museum

ved Emborg Odde, troland, gravand og taffeland på jagt efter føde langs rørsumpe, flokke af grågæs og hvide knopsvaner.

Ved Odderholm og Dalgaard går turen ud over det store overdrev med en fantastisk udsigt til Gudenåen og Gudensø. På overdrevet gror de karakteristiske tørketålende planter som håret høgeurt, gul evighedsblomt og sandskæg.

TUR 11 Alling Vest Fredningen – 7,4 km

Afmærkning: Hvide pletter på et sort piktogram.

Alling Vest-fredningen er et velafgrænset område på ca. 270 hektarer mellem Gudenåens højre bred og jernbanen/landevejen fra Knudsø til Laven. Det tæt sammenbyggede landsbysamfund Alling – med en af landets mindste kirker – grupperer sig omkring Forten, og det er her i landsbyen (ved Alling Beboerhus' parkeringsplads), turen begynder.

Gå forbi "Allinggård" og fortsæt ca. 200 meter, indtil der udfolder sig en fænomenal udsigt.

Følg kortet og afmærkningerne og gør holdt ved Bryggebjerg, hvorfra der er en enestående udsigt over Rosvig og Julsø med Himmelbjerget i baggrunden. Nyd det rige fugleliv og den mangfoldige flora med eg, birk, bøg, tjørn, tørst, hassel, hyld, hundehundrose og rødæl. Fortsæt ned mod søen og mod nord til Søvej og tilbage til Alling.

Når du kommer tilbage til Alling, kan du holde til venstre rundt i byen ad Ringvejen og forbi Alling Kirke. Fortsæt ad Ringvejen og drej ud ad Birkhedevej. Her er der et langt stykke af vejen udsigt til Himmelbjerget.

Ved P-pladsen starter en ny afmærket rute mod venstre (Birkhede rundt). Følg turen rundt og tilbage til Alling igen.

Bryggebjerg

TUR 12 / skovens dybe stille ro – 14 km

Afmærkning: Der er tale om en kombination af forskellige afmærkede ruter, så afmærkningen veksler mellem gule og røde symboler på pæle.

Her har du chancen for at få den helt store terræntur og opleve alle skovens hemmeligheder og overraskelser.

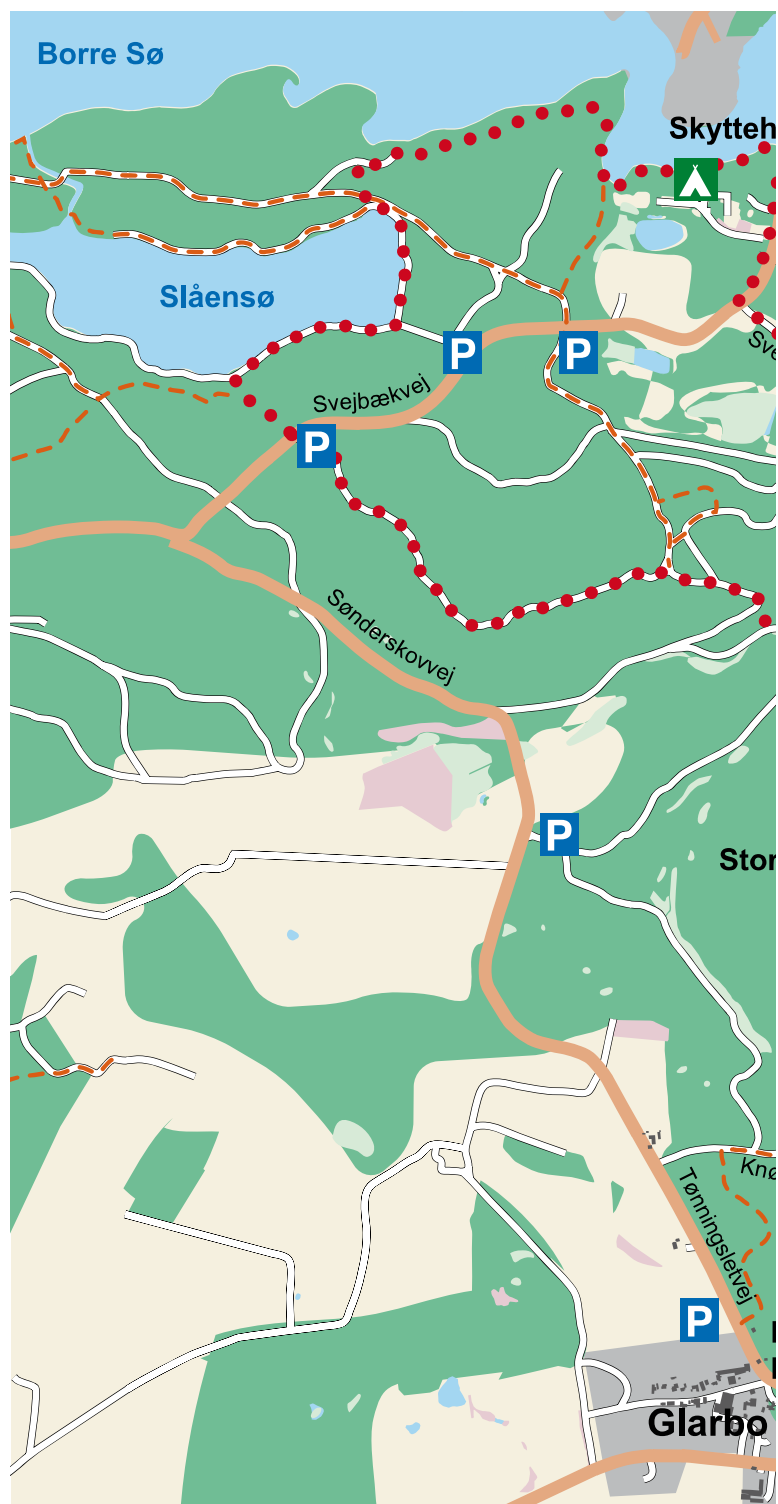
Området omkring Himmelbjerget har været besøgt siden midten af 1800-tallet, da Blicher benyttede bakken med den fantastiske udsigt til folkemøder. Især efter søsætningen af dampskibet Hjejlen i 1861 og åbningen af jernbanen mellem Skanderborg og Silkeborg i 1871, blev turiststrømmen stor.

Men selv den dag i dag skal man ikke langt fra Himmelbjerget for at møde skov-ensomheden.

Vidste du, f.eks., at Glarbo var stedet, hvor kongen i renæssancen havde sine glasværksteder? Og at man brød mergel her i begyndelsen af 1900-tallet? Kom og find historierne på informationstavler undervejs og få en folder i turistinformationen på Himmelbjerget.

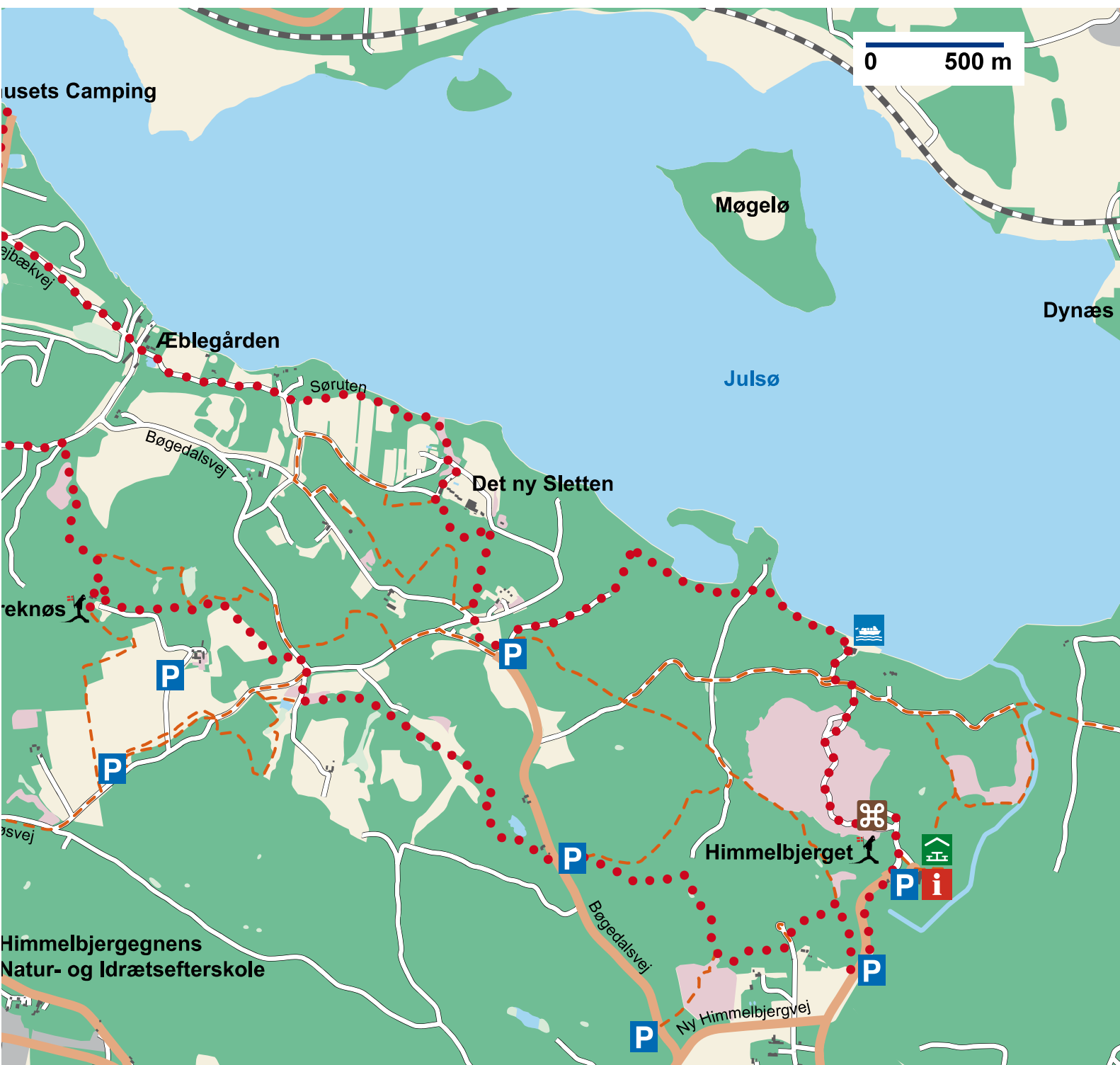
Og find de smukkeste skovsøer, de højeste træer, de vældigste udsigter ... og lav dine egne historier om feer, trolde og andre mærkelige skabninger, som kun de få kan se, men de fleste kan mærke ... !

Læs om guidede ture på visitskanderborg.com

Blicher-stenen på Himmelbjerget

Udgiver: Destination Skanderborg. Grundkort: Skanderborg Kommune.
Layout: Bendt Nielsen. Konsulent: Tomas Vilstrup (FDF).
Fotos: Gert Skærlund-Andersen, Bendt Nielsen, Signe Bisgaard Nielsen